

Pressmeddelande 2020-01-07

Miljömål kan leda till fler trafikskadade

Att fler går och cyklar är en viktig del i utvecklingen av hållbara och attraktiva stadsmiljöer. En fördubbling på tio-femton år är därför något man talar om i många kommunala planer.

Men det kommer medföra fler skadade om man inte samtidigt kraftigt satsar på säkrare infrastruktur och andra viktiga trafiksäkerhetsåtgärder.

Vid fördubblad gång och cykling kan man räkna med 55-80 procent fler skadade. Detta enligt analyser av svenska data om sambandet mellan antal skadade och trafikens storlek. (Redan idag är fotgängare och cyklister flest bland allvarligt skadade, hela 70 procent.)

Jämför man med cykelländerna Danmark och Nederländerna kan antalet dödade komma att fördubblas.

Men det är fullt möjligt att stoppa en olycksökning. Det finns effektiva och väl beprövade metoder enligt en genomgång av den internationella effektforskningen.

Ökat tempo

Det förutsätter emellertid ett helt annat tempo i att bygga säkrare infrastruktur.

Det handlar om att skapa sammanhängande och väl underhållen infrastruktur, skyddad från motortrafik, säkrare korsningspunkter, lägre hastigheter i tätort och mycket effektivare halkbekämpning. Att eliminera alla de tiotusentals risker som finns i dagens infrastruktur.

Mycket större statliga resurser behövs

Allt detta kostar pengar. Ett statligt ansvar för ökade resurser är det allra viktigaste i sammanhanget. De statliga infrastrukturpengarna för gång och cykling behöver mångdubblas från dagens mycket blygsamma andel på en eller annan procent.

Vidare finns ett systemfel. Regionerna och försäkringssystemen får ta vårdkostnaderna medan väghållarna svarar för det förebyggande arbetet. Det gör att väghållarna satsar alldeles för lite på säkerheten. Det handlar om en skillnad på fyra-fem gånger.

Att exempelvis redovisa kostnaderna kommunvis för infrastrukturåtgärder, drift och underhåll samtidigt med skadekostnaderna är ett första steg för att skapa balans i systemet. Man kan börja med fotgängarnas fallolyckor där sambandet med dåliga väghållarinsatser är särskilt tydligt.

På sikt bör regionerna få rätt att debitera väghållarna för skadekostnader som orsakats av trafikfarlig och dåligt skött infrastruktur.

Vidare bör ett system för oberoende inspektioner av infrastrukturen tas fram. Därigenom kan trafikriskerna snabbare identifieras och åtgärdas.

Fem gånger fler dödade cyklister i Nederländerna

I Danmark dödas drygt dubbelt så många cyklister och i Nederländerna nästan fem gånger så många som i Sverige (antal dödade per hundra tusen invånare).

Det beror på att man cyklar mycket mera där, över dubbelt så mycket i Danmark och nästan fem gånger så mycket i Nederländerna (mätt i cykelkilometer per invånare). Skulle cyklandet fördubblas i Sverige kommer sannolikt antalet dödade också att fördubblas.

För gång finns inte motsvarande skillnader mellan länderna, de är mera lika varandra där. Men också då skulle fördubblad gångtrafik medföra väsentligen fler dödade.

Varför är risken per cykelkilometer inte lägre i Danmark och Nederländerna än i Sverige? Trots deras mer utvecklade infrastruktur. Varför? Kan vi inte besvara den frågan riskerar vi att upprepa deras fel i vår strävan att öka gång och cykling till deras nivåer.

Starka samband mellan gång och cykling och antalet skadade

Det finns en stor variation mellan svenska kommuner när det gäller gång- och cykeltrafikens storlek vilket i sin tur kan kopplas till antalet skadade. I kommuner med stor oskyddade trafik är antalet skadade högre.

Detta kanske självklara samband kan användas för prognoser. Fördubblas cykeltrafiken kan man räkna med att antalet skadade i kollision- och singelolyckor ökar med 70-80 procent. Motsvarande för gående är 75 procent fler skadade i kollisionsoolyckor och 55 procent fler fallolyckor.

Analysen har genomförts med bidrag från Skyltfonden, Trafikverket.

Rapporten **Prognoser och åtgärder vid ökad gång och cykling – Scenarier om olycksutvecklingen** kan hämtas från FOTs hemsida: http://www.fot.se/wp-content/uploads/2020/01/Prognoser_%C3%A5tg%C3%A4rder_vid_%C3%B6kad_g%C3%A5ng_cykling_FOT_rapport_2020.pdf

För mer information kontakta rapportförfattaren Krister Spolander 070-421 70 36, kristers@spolander.se.

Fotgängarnas förening FOT är en ideell förening som arbetar för bättre och säkrare fotgängarmiljöer (www.fot.se).